

D ů v o d y:

Podle § 14, odstavce druhý nesp. řřz. ve znění novely ze dne 1. června 1914, čís. 138 ř. zák. není dovoleno rekurovati do rozhodnutí druhé stolice v příčině útrat (Entscheidungen der II. Instanz über den Kostenpunkt). Pod tento pojem je zahrnouti i útraty soudního odhadu, jež má na mysli § 18 cís. pat. ze dne 24. prosince 1915, čís. 83 z. zák. pro Čechy, mezi něž náleží i poplatky komisní. Usnesením krajského jako rekursního soudu bylo rozhodnuto, že útraty ty má zapraviti stěžovatel. Právem odmítl tudíž první soud jako nedovolený rekurs, podaný do tohoto rozhodnutí druhé stolice o útratách. Potvrzující usnesení rekursního soudu je ve věci správné a není tu podmínek § 16 cís. pat. z r. 1854.

Čs. 1677.

O požadavku obce, by bývalý obecní starosta složil účet z úřadování, jest rozhodovati v řízení správním (zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 17. května 1922, R I 584/22.)

Proti žalobě, již domáhala se obec na bývalém starostovi složení účtu z úřadování, vznesl žalovaný námitku nepřipustnosti pořadu práva, již soud první stolice vyhověl a žalobu odmítl. Rekursní soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. D ů v o d y: S právním názorem soudu první stolice bylo by lze tenkrát souhlasiti, kdyby žalovaný byl ještě obecním starostou, kdyby v úřadování svém obecnímu zastupitelství (vyšším úřadům dohlédacím) podléhal a po případě touto cestou ku kladení účtu po rozumu § 72 obec. zřízení ze dne 16. dubna 1864, čís. 7 z. zák. (nyní § 16 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n.) mohl býti donucen. Tomu však tak není. Jde o nárok vznesený po uplynutí funkční doby žalovaného jako obecního starosty, který se uplatňuje v době, kdy žalovaný nejen oproti žalující obci, nýbrž i oproti nadřízeným úřadům dozorčím jest soukromou osobou. Samosprávným úřadům oproti němu nejsou v obecním řádu ze 16. dubna 1864, čís. 7 z. zák. přiznány prostředky donucovací, aby ku složení účtu z jeho úředního období od 1. ledna 1910 — 1. března 1919 mohl býti přidržen. Náhradu případné škody nebylo by lze také vzhledem k tomu, že dle tvrzení žaloby po celou dobu od 1. ledna 1910 do 1. března 1919 žalovaným účty složeny nebyly, před jich složením ani zjistiti. K rozhodnutí o nároku na složení účtu, poněvadž tu ani ustanovení § 15 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n. použití nelze, jest proto jen soud příslušným.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Otázka, zda úřady správní či řádné soudy jsou povolány k vyřízení rozepře mezi obcí a jejími funkcionáři ze správy obecního jmění, byla velice spornou. Judikatura a literatura v tom směru kolísala (srv. Pražák; Ústava obecní 1895 § 73 a týž: Spory o příslušnost § 25 a citované tam

nálezy správní i soudní). Od 1. října 1921 nabyl však účinnosti zákon ze dne 12. srpna 1921, čís. 329 sb. z. a n. a veškerá ustanovení zákonů a nařízení, týkající se poměrů finančního hospodářství obcí, upravených tímto zákonem, pozbyla platnosti (§§ 57 a 59). Zákon tento zavedl zvláštní kontrolu dohlédacích úřadů nad vedením a správou obecních hospodářství a zavedl zvláštní řízení o sestavení a schválení obecního rozpočtu (§§ 6 a 7), o předložení a schválení obecních účtů (§§ 16 a 17), o revisi obecního hospodářství (§ 18). § 16 odstavec šestý mluví o zodpovědnosti starosty obce i členů obecního zastupitelstva z h o s p o d á ř s k é s p r á v y a odstavec sedmý pak stanoví, že o vymáhání náhrady škody (totiž z hospodářské této správy obecní) platí obdobně předpisy § 5 odstavec čtvrtý a pátý. Odstavce tyto pak znějí: »(4) O povinnosti k náhradě škody rozhoduje bezprostřední úřad dohlédací, z jehož výroku může jak obec, tak i ten, proti němuž byl výrok na náhradu škody vydán, se odvolati«. »(5) Na základě pravoplatného výroku dohlédacího úřadu rozhoduje řádný soud o výši náhrady, při čemž výrokem dohlédacího úřadu o povinnosti k náhradě škody jest vázán«. Nelze o tom pochybovati, že tento nový zákon rozhoduje spornou otázku ve prospěch úřadů správních, jak ostatně patrno i z důvodové zprávy 3. zasedání poslanecké sněmovny N. S. R. Č. 1921 tisk čís. 2784 str. 25: »Rozhodovati o povinnosti k náhradě škody bude věcí úřadů samosprávných, které jsou povolány dohlížeti k hospodářství obecnímu, čímž bude také stranám zajištěn postup až k nejvyššímu správnímu soudu. Naproti tomu rozhodovati o výši škody a povinné náhrady přikazuje se soudům, kterým bude snáze provésti různé důkazy znalecké a pod.«, srovnale s řečí zpravodaje v 82. schůzi posl. sněm. N. S. R. Č. dne 4. srpna 1921, který dle těsnopisecké zprávy téhož zasedání str. 1029 pravil: »Posouditi otázku, zda škoda vzešla, vkládá předloha v pravomoc úřadu dohlédacího jako pořadí správního, naproti tomu výrok o výši škody má příslušetí řádnému soudu, který otázku tuto může snáze a přesněji posouditi a jemuž je také možno o výši škody důkazy si získati«. Z toho patrno, že i ohledně kladení a předložení obecních účtů a seznamu obecního jmění (inventáře), jichž žaloba se domáhá, upravuje nový zákon podrobně zvláštní řízení správní s pořadem správních stolic a výslovně odnímá v tom směru účast soudce, ponechávaje mu pouze rozhodovati o výši škody (náhrady) úřady správními co do důvodu již zjištěné. Při tom zákon nijak nerozeznává, zda jde o vyúčtovací povinnost starosty ještě úřadujícího, či již mimo úřad jsoucího, ani zda bude snad třeba účetnictví obecní teprve založiti a obecnímu účtu pevný základ položiti, naopak jde z důvodové zprávy k vládnímu návrhu zákona 2. zasedání 1921 tisk čís. 1397 str. 25 na jevo, že revisní orgány (§ 18) budou »nuceny konati i prvotní práci t. j. sestavovati samy teprve různé výkazy, pátrati jaký má býti stav zásob v tom kterém odvětví hospodářství věcného atd.«, ovšem na útraty toho, kdo se nesprávností a nepořádku dopustil a tedy po případě i starosty obecního, ať úřadujícího nebo již mimo úřad jsoucího (§ 18 odstavec druhý). Toť dostatečný donucovací prostředek, aby starosta dostal své povinnosti účty klásti. Tento formální kompetenční zákonný předpis nabyt účinností již i pro tento dříve před jeho účinností zahájený spor dle § 29 druhá věta a § 42 odstavec prvý j. n., pročež prvý soud právem námitce nepřipustnosti pořadu práva vyhověl a žalobu odmítl.